

D. N.
22/5 1948

Ryssskrediten

Såsom Dagens Nyheter i går meddelade har den ryska miljardkrediten hittills lett till avtal endast för bortåt tre hundra miljoner kronor. För närvarande synes det icke sannolikt att krediten skall komma att utnyttjas utöver detta belopp. Tidigare har regeringen beviljat företag som skall leverera till Ryssland rätt att för hårdvaluta inköpa material som behövs för produktionen av vederbörande varor i Sverige; vi har alltså indirekt förlorat många miljoner dollar — hur många vill inte regeringen uppe — genom att vi i USA och på annat håll inköpt varor för Rysslands räkning, trots att dessa dollar varit ytterligt behövliga för täckande av svenska behov. Nu tycks denna nästan otroliga trafik i huvudsak ha upphört; företagen får i varje fall inte rätt att använda dollar för inköp blott med den motiveringen att de skall exportera till Ryssland. Det är ett framsteg, som bättre än något annat belyser hur orimlig den svenska politiken på detta område varit.

Avtalets begränsning innebär visst inte att det blir utan betydelse. Vad vi årligen måste skicka till Ryssland på kredit motsvarar alla de besparingar som görs genom ransonering av bensin och kaffe. Bland annat skall vi leverera kraftverk på 515.000 kilowatt, motsvarande en sjundedel av all i landet utbyggd elektrisk kraft. Avtalet är fortfarande utan jämförelse det mest tyngande som Sverige någonsin åtagit sig.

Inför denna situation har regeringens och regeringspressens tystnad blivit allt djupare. Ett undantag utgör Morgon-Tidningen i torsdags. Dess resonemang bör uppmärksammas. För det första söker man komma från ansvaret för avtalet genom

att tala om professor Ohlins ansvar — härvid förbises totalt att hr Ohlin visserligen, såsom alla vettiga människor, varit för ett avtal, men från början bestämt kritiserat detta avtal och endast, liksom oppositionens majoritet, gick med på det inför förklaringen att Ryssland vägrade att på något sätt modifiera avtalsförslaget. För det andra försvaras avtalet sådant det föreligger; det sägs att "motiveringen för ryssavtalet fortfarande består". Vilken motivering? Jo, vår export till Ryssland före kriget var blott 0,6 procent av vår totalexport, och "även en export till Sovjetunionen på 300 miljoner om året betyder i dag endast 8,6 procent av Sveriges totalexport".

Lägg märke till denna motivering. Den utgår från att vi, därför att Ryssland är ett stort land i vår närhet, skall exportera ungefär lika mycket till detta land som till de stora staterna i väster, oberoende av om detta motsvarar det svenska samhällets intresse och oberoende av om leveranserna sker mot betalning eller på kredit. Detta vågar man säga i ett läge då bristen på valuta försvårar eller omöjliggör livsviktig svensk import väster ifrån. Och man går så långt att även en export av 300 miljoner årligen — större än kreditavtalet förutsätter och mångfaldigt större än vad nu faktiskt är möjligt — i själva verket säges vara i underkant. Slutatsen, den uppenbara, ehuru av förklarliga skäl icke uttryckligt dragna slutsatsen, är att kreditleveranserna borde ökas i stället för att minskas. Det är inte nog att vi utan betalning — förrän möjligen om femton år — avstår från varor motsvarande allt vad som vinnes på bensin- och kafferansonering, vi borde ytterligare "dra åt svängremmen" (som det hette under debatten 1946) för att tillfredsställa den naturliga ryska önskan att få varor utan motprestation.

Inför denna situation kommer en motion med

Inom kort kommer en motion om begäran om revision av det ryska avtalet före i riksdagen. Det är förklarligt om oppositionen ställer sig reserverad till denna motion med tanke på att avtalet nu synes revidera sig självt. Men det vore oföresvarligt om oppositionen icke krävde klarhet av regeringen på alla väsentliga punkter och framför allt om den icke begärde ett löfte om att miljardkrediten icke i sin helhet skall utnyttjas. Avtalet är redan sådant det för närvarande tillämpas i hög grad tyngande. Skall omfånget av leveranserna ökas, måste dess följder bli än svårare. Med tanke på regeringens och regeringspressens uttalanden måste likväl befaras att man även i fortsättningen är beredd att sätta ryska behov framför svenska. Skall, om en lättnad i läget inträder för oss, denna lättnad bli av värde för Ryssland, men icke för Sverige, genom att hård valuta används till inköp för rysk räkning? Skall man hellre upprätthålla ransoneringar och byggnadsstopp i Sverige än jämka på rysskreditens ursprungliga belopp? Oppositionen kan icke i glädje över att avtalet hittills begränsats underlåta att kräva garantier för framtiden. För regeringen är tydligen blott ett syfte för ögonblicket bestämmande: att mörklägga detta olyckliga avtal till den 19 september.